

L'ECLÈCTICA

Pierre Lemaitre
El silenci i la ràbia

Traducció d'Albert Pejó

CADASCÚ TENIA ELS SEUS MOTIUS

Des de principis de febrer, la perspectiva del «pelegrinatge» Pelletier ocupava tots els pensaments de la família, tant els dels pares, que volien mantenir la tradició, com els dels fills, que cada any intentaven escapar-se'n. Aquella cerimònia commemorava, cada primer diumenge de març, la fundació a Beirut del que Louis Pelletier seguia anomenant «la saboneria familiar», que en realitat era seva i de ningú més. La família havia d'anar en processó per la Rue de la Marseillaise, al davant dels magatzems de la duana, i fer la visita a la fàbrica per tornar a l'Avenue des Français a dinar, després d'una parada al Café des Colonnes per fer l'aperitiu.

«Només hi falta l'ofrena d'un ram i el toc de morts», deia a vegades François.

El seu pare insistia molt en aquella celebració que encarnava, segons ell, «l'esperit Pelletier» (ningú sabia exactament en què consistia) i que trigava mesos i mesos a organitzar. Angèle, la seva esposa, sempre es preguntava en què podia consistir la preparació d'un esdeveniment que no havia variat en absolut des de feia més de trenta anys. «Tu no ho entens», li responia el seu marit. Angèle ho entenia la mar de bé. Aquella commemoració representava l'ardent aspiració del seu marit al paper de patriarca. Tota la vida que havia intentat fabricar «tradicions familiars» a partir de circumstàncies sense importància, i mai se n'havia acabat de sortir, això per dir-ho suaument. Quan els fills encara vivien a casa, les seves propostes d'un consell familiar semestral, després d'un viatge anual a les ruïnes de Baalbek i fins i tot, més modestament, d'una sortida familiar al Gaumont Palace, totes havien fracassat ràpidament.

De manera que s'aferrava amb l'energia de la desesperació a aquell aniversari de la fàbrica, fins al punt de pagar el viatge als seus fills, que ara vivien a París.

La mort d'Étienne, el més jove, quatre anys abans, havia cobert amb un vel de tristesa les trobades familiars i havia amenaçat aquell sacrosant pelegrinatge, però el senyor Pelletier hi havia volgut veure una raó suplementària per mantenir-lo, «en memòria d'Étienne», el qual, tot sigui dit, sempre se n'havia rigut obertament, però en aquell terreny el senyor Pelletier no filava prim.

Angèle no hi donava la mateixa importància ni de bon tros, però li donava suport perquè cada vegada escassejaven més les ocasions de tenir els fills a prop. «Doneu-li aquest gust al vostre pare...», els escrivia cada any, i tothom tenia clar que era ella qui parlava.

De manera que, atrapats entre l'obstinació del seu pare i la discreta insistència de la seva mare, els fills, Jean, François i Hélène, encara que s'entestessin a imaginar-se tota mena de pretextos, només s'hi resistien perquè no fos dit. El que els mortificava quan arribava el febrer no era tant aquell suplici anual d'haver d'anar a Beirut com la penosa obligació d'haver d'obeir, a la seva edat, a una ordre paternal.

I aquell any cadascú tenia els seus motius per intentar, un cop més, sostreure's a aquella obligació.

Hélène estava obsessionada per una traïció, Jean estava angoixat per l'amenaça de fallida.

I François, per la seva banda, estava desesperat per la desaparició de Nine. El seu cap l'havia enviat a fer un peritatge a Normandia. Se n'havia anat dimarts al matí i havia de tornar aquest divendres.

Però el vespre anterior, al tren no hi havia ningú.

Cap missatge.

A l'hotel asseguraven que havia sortit a última hora de la tarda amb la maleta.

A partir d'aleshores, cap notícia.

François s'havia quedat a l'andana fins a l'arribada de l'últim tren procedent de Rouen, i se n'havia anat al llit a mitja nit, mort de por.

Si li haguessin preguntat què era el més essencial de la seva vida, malgrat la passió que sentia pel *Journal du soir*, on treballava com a periodista, no ho hauria dubtat ni un segon: hauria dit Nine. S'havien enamorat al primer cop d'ull, s'havien tirat l'un al damunt de l'altre ja a la segona trobada, el cos de Nine era la resposta a totes les seves expectatives, no li quedava ni un centímetre d'ella per descobrir, i la seva olor, la seva pell, la seva escalfor, els seus llavis, aquell setí, aquell pèl púbic, aquell vellut, s'havien convertit, en quatre anys, en el país on vivia François. Nine, sovint silenciosa, se li enganxava al coll i feia la impressió, ella també, d'haver arribat a algun lloc i de no voler-se'n anar mai més, encara que seguís negant-se a considerar una possible vida en comú.

Hauria hagut d'insistir per anar amb ella?

Quan li havia parlat de demanar un permís per acompanyar-la, la noia s'havia enfadat molt.

—No estic sota la teva tutela! No ets el meu pare!

No suportava que intentés ajudar-la, un reflex freqüent entre els orfes, pensava François, no els agrada dependre dels altres.

Encara la veia quan, emocionadíssima, li havia anunciat aquell viatge. Calia fer l'inventari d'una biblioteca, calcular la comanda, avaluar la feina, preparar un pressupost.

—És la primera vegada que m'envia sola a resoldre un assumpte tan important!

Nine era una morena preciosa de vint-i-sis anys, amb una boca molt petita i uns ulls increïblement densos i brillants. Treballava a la botiga de Léon Florentin, enquadrernació artística i restauració de llibres antics, una activitat molt solitària, silenciosa, que li encaixava a la perfecció i en la qual feia gala d'una gran habilitat. També al senyor Florentin, en contractar-la, l'havia sorprès aquell lleuger accent. Hongarès? Holandès? Nòrdic? En realitat, es tractava d'una dificultat de llenguatge. Nine, des de

l'adolescència, patia una sordera del vuitanta per cent. Els pocs sons que captava li arribaven «a través d'un matalàs», així l'hi havia explicat a François.

A poc a poc, a base de no sentir-se parlar ella mateixa, havia començat a articular cada cop amb més dificultat. I com que li feia por cridar sense adonar-se'n, i havia agafat el costum de parlar molt fluixet, per entendre-la, els seus interlocutors havien de parar bé l'orella. Nine es mirava la gent amb una insistència que havia molestat a més d'un. Feia falta una estona per veure que llegia els llavis. Evitava les circumstàncies on hi hagués molta gent, s'hi sentia perduda, sempre tenia por de perdre's alguna cosa, de fer el ridícul. Mai havia après la llengua dels signes ni havia provat cap mena de pròtesi, no en volia ni sentir a parlar, jo visc així, deia, i la vida era una acrobàcia social constant, molt opriment, que li provocava uns atacs de ràbia rars però devastadors.

La seva relació havia quedat marcada per això, per la negativa de Nine a deixar-se ajudar, per la impotència de François. Quatre anys després d'haver-se conegut, el noi seguia sense saber gaire cosa d'ella (una infància modesta a Courbevoie, la mare desapareguda molt aviat, el pare professor, un medievalista mediocre que havia mort alcohòlic). Era una història amb molta passió i una bona dosi de baralles. Nine era molt susceptible, sempre a punt per saltar. I ell no sempre tenia prou tacte. No era gens fàcil.

On devia ser? François no sabia com es deia el client de Normandia. El senyor Florentin s'havia agafat uns quants dies per anar-se'n a algun lloc de l'Auvergne i no havia deixat cap número de telèfon.

Ara mateix, François assistia a la reunió de redacció del *Journal du soir*, que es feia cada matí amb la presència dels caps de secció.

La seva participació consistia a fer veure que seguia la conversa, es mirava el seu cap sense escoltar-se'l. Adrien Denissov era l'únic

que es quedava dret, com si no en tingués prou sent tan alt, superava tots els altres en dos caps. Distava molt de tenir un bon físic, però era un home sorprenentment seductor i, encara que estigués casat i fos pare de família, se li atribuïen moltes conquestes.

Aquella reunió era el teatre de discussions, enfrontaments i duels de tota mena en relació amb una capçalera, una foto, un títol, un tema... que Denissov tallava així que els protagonistes s'havien destrossat convenientment. El gran clàssic, entre aquells tornejos, era el que enfrontava Stan Malevitz, redactor en cap encarregat dels successos, amb Arthur Baron, responsable de política i diplomàcia. Les seves escridassades homèriques i les millors rèpliques feien la volta a la redacció així que s'acabava la reunió i passaven a formar part de les millors pàgines de la llegenda del diari.

Avui no hi hauria combat de boxa, ja que Malevitz no hi era present.

—A la seva edat, tampoc és que sigui una cosa memorable...

—Ens tornarà amb acné...

Que Malevitz hagués tingut una apendicitis als cinquanta-set anys feia morir de riure a tothom.

—Algú li ha enviat caramels?

François va somriure educadament. Després de cobrir, quatre anys abans, el cèlebre «cas Mary Lampson», l'assassinat d'una actriu en un cine de barri, François era reconegut com un dels periodistes de successos més hàbils. I era per això que tenia l'honor de substituir Malevitz. Li hauria semblat poc delicat participar en la burla general de què era objecte el seu cap.

Aplaudiments.

François va sortir dels seus pensaments.

—Sí, bravo! —va murmurar ell també.

Denissov allargava cap al seu equip l'última pàgina de l'edició del matí, composta totalment per grans fotografies amb un peu molt senzill, una idea que havia tingut ell mateix, una novetat absoluta a la premsa parisenca que tenia molt d'èxit entre els lec-

tors. Era un ritual. A la gent li agradava desxifrar la pàgina, sense pressa, l'avaluava mentalment, i a continuació venia l'acceptació per aclamació, tret que algú verbalitzés alguna reserva, alguna crítica. Per triar les fotos, no hi havia cap sistema especial: s'hi posava el que no havia trobat el seu lloc en cap article, una imatge divertida, sorprenent o tranquil·litzadora... Aquella pàgina havia de ser un reflex fidel de l'actualitat: palpitant i variada.

A dalt, a l'esquerra, un requadre mostrava un cotxe esclafat, els accidents de trànsit estaven molt de moda. François coneixia aquella foto, l'havia fet la seva germana, Hélène, que feia feines esporàdiques per al *Journal*. Quatre anys abans, Denissov havia vist algunes de les fotos que havia fet a Indoxina, li havia trobat un cert «estil», i la cridava sovint. François es va guardar bé de remarcar (Denissov ho sabia perfectament) que aquella foto no s'havia fet a la carretera, com feia suposar l'angle de la imatge i la presència d'un home amb impermeable, sinó al garatge on l'havien remolcat. Era una distorsió menor de la realitat, d'aquelles que a tothom li semblaven bé. És per una bona causa, deia la sentència habitual. La causa era el *Journal du soir*.

Ara passaven revista als temes principals de l'edició del matí.

François, per la seva banda, seguia pensant en Nine i en la seva desaparició preocupant. Cada vegada patia més. Ja li havia passat mil vegades, que havia tingut por de perdre-la. Que la noia es perdés. Intentava dir-se a ell mateix: deixa-la tranquil·la. Era el mateix que li deia la seva germana, Hélène, que estava molt unida a Nine. No és normal preocupar-se així perquè a algú se li ha escapat un tren, pensava, però el patiment de François no era nou. Ja havia tingut ocasió de comprovar que Nine era molt... fràgil. A vegades podia reaccionar malament, podia allunyar-se inesperadament... François s'esforçava a no pensar que Nine era una persona amb problemes, però no hi podia fer més, els seus moments de confusió li feien por.

Malgrat tot, va intentar concentrar-se en el que s'estava dient a la reunió, perquè Denissov feia la cara dels moments importants,

amb aquella mania que tenia de mossegar-se el llavi inferior mentre feia anar el cap a banda i banda. Era un home força vanitós.

–Senyors, la setmana que ve ens interessarem per... les dones!

–Aaah...

Va ser un crit completament espontani, sobretot perquè al consell de redacció no n'hi havia cap, de dona.

–Per desgràcia, no precisament des del millor punt de vista...

–Oooh...

Fent gala de la seva propensió exagerada a la posada en escena, Denissov els va allargar una pàgina, on tots van poder llegir immediatament aquest titular:

LES FRANCESES SÓN BRUTES?

Per molt que estiguessin «entre homes», a tots els va semblar una pregunta incòmoda. I després de rumiar-hi un segon, es convertia en escandalosa. A François li va semblar directament ofensiva.

La pàgina estava il·lustrada amb el dibuix, vagament humorístic, d'una dona que somreia mentre es maquillava davant d'un mirall. Només portava un sostenidor, ningú gosava establir la relació amb el titular.

Denissov estava exultant. La reacció dels seus caps de secció validava la intuïció que havia tingut. Va abaixar els braços, es va posar unes ulleres enormes de pasta i va començar a llegir en veu alta l'entradeta de l'article.

*La dona francesa és reconeguda unànimement
com una dona elegant i seductora*

Podria ser que aquesta reputació amagués una realitat més cruel?

Va deixar la pàgina a la taula i va somriure d'orella a orella.

–És un estudi sobre la pulcritud femenina. Cinc articles, cinc dies.

Tothom s'havia quedat estupefacte.

–Qui ho ha escrit, això? –va preguntar François.

–Forestier.

Aquell nom no li sonava a ningú.

–No em volia arriscar a perdre el tema –va prosseguir Denissov–. Vaig preferir recórrer a un dels que treballen per peces. Si la sèrie té èxit, el contractaré.

–Però –va preguntar Baron–, les nostres lectores no se sentiran insultades?

Denissov va esclatar a riure.

–No, i ara! Cada una pensarà que parlem de la seva veïna o la seva companya de feina. I quan es comenci a reconèixer, es guardarà molt de dir-ho, no hi ha cap perill, tothom estarà de part nostra...

Poques vegades hi havia algú que li portés la contrària a Denissov. Sovint tenia bones idees, però aquella vegada resultava molt desagradable, perquè es referia a la intimitat de les dones, era un tema que suggeria imatges pertorbadores, la idea quedava lluny de desencadenar l'entusiasme, el cap estava encantat de la vida.

–Senyors, a treballar.

Era la frase que indicava que s'havia acabat la reunió.

De cop, François va notar com l'envaïa el pànic. Només faltava una setmana pel viatge per assistir a la «processó Pelletier», i li acabava de passar pel cap aquest pensament: què faria si Nine encara no aparegués?

Com a especialista en successos, sabia millor que ningú que si la noia continuava sense aparèixer al cap de vuit dies, la cosa canviaria completament, s'hi ficaria la policia i els diaris publicarien la informació... Aquella perspectiva li va fer venir esgarrifances.

Seria molt cruel, va pensar, que la desaparició de Nine fos el primer pretext de debò per evitar el suplici de Beirut.

Aquella situació que turmentava François, a Hélène amb prou feines la preocupava. Sabia que Nine era estranya i fins i tot imprevisible. Estava convençuda que el misteri s'aclariria de seguida.

Només esperava que... No, per molt que hi donés voltes, no s'imaginava que Nine es pogués enamorar d'un altre home que no fos el seu germà. Però no se sap mai...

De moment, recorria els passadissos de la Samaritaine buscant un regal per a Colette, la filla del seu germà Jean. Aviat faria tres anys. Encara no parlava gaire bé (no era una mica tard?), sobretot cridava l'atenció la seva mirada penetrant, atenta, que denotava una intel·ligència desperta però sense manifestació exterior, cosa que resultava sorprenent en una criatura d'aquella edat. La relació amb la seva mare mai havia estat gaire harmoniosa, podia ser això la causa d'aquella actitud de rebuig que tenia a vegades, amb els braços creuats, la mirada perduda i els llavis arrufats?

Nine, que també s'estimava molt aquella petitona, no la veia gens feliç.

A Hélène, la imatge d'aquella nena a vegades li feia com una cosa a l'estómac.

Ella tenia vint-i-tres anys, i la majoria de les seves amigues ja eren mares o es preparaven per ser-ho. Ella ni s'ho plantejava, encara no, i per començar, en primer lloc necessitava un home. De candidats no n'hi faltaven, ja que Hélène era molt maca, rossa com un fil d'or, un rostre delicat, uns pòmuls alts, una boca sensual que era una mica la marca de la família. I tot això acompanyat amb tot el que agradava als homes en qüestió de pits i cul, pel carrer sempre la xiulaven. I al metro, sovint havia de fer contorsions per evitar les mans massa llargues.

De tota manera, no, no era el moment, i encara menys amb ell... l'home que hi havia en aquell moment a la seva vida...

Hélène va sacsejar el cap per desfer-se d'aquest pensament i va preferir tornar a la petita Colette.

Havia estat la seva cunyada, la que li havia proposat que fos ella la padrina. Havien hagut de fer les coses «com cal», és a dir, als ulls de Geneviève, «com feia tothom». Hi havia hagut confits que ningú s'havia menjat, una missa, tot i que ningú hi anava mai, i

havia calgut regalar-li el gerro de plata gravat que ara s'enfosquia al bufet Enric II i que només sortia alguns diumenges, per exemple, els dies que Geneviève aconseguia reunir tots els germans. Decididament, a la família Pelletier, això de les reunions familiars era tota una obsessió...

Hélène va optar per una carraca de color groc que es podia permetre i va demanar que l'hi emboliquessin per regalar. No guanyava cap dineral. Col·laborava amb el *Journal du soir* i venia les seves fotos a uns quants diaris més, a revistes, però els diners no li sobraven, sempre caminava per la corda fluixa, i cada mes representava un nou repte.

Vivia al districte Xè, a la Rue de la Grange-aux-Belles, en un piset que quedava reduït a un sol espai després d'haver convertit l'habitació en laboratori de revelat. Havia de transportar l'aigua en bidons des del quartet que feia de cuina. Dormia en un sofà, el lavabo era al replà, com gairebé a tots els edificis de París. Però Hélène estava contenta.

Compartia aquell espai tan exigü amb Joseph, un gat tigrat que havia estat del seu germà Étienne. Sorprenentment alt quan es posava dret i amb una mirada misteriosa, tenia l'orella dreta partida pel mig, sens dubte com a recordatori d'alguna baralla de la seva vida anterior. De moment en portava tres, la primera a Beirut i la segona a Saigon. I ara era parisenc. Vivia a les altures, a les lleixes més altes, a l'armari, tot li anava bé. A casa d'Hélène, es passava gairebé tot el dia enganxat a una estatueta de Buda, una imatge de terrissa sense cap valor que la noia havia portat d'Indoxina, i des d'allà observava el món amb la seva mirada solemne i penetrant. El que més li agradava era, a la més mínima oportunitat, saltar a les espatlles de la gent, era molt bromista.

Hélène se sentia realitzada, cada vegada més segura del seu talent, i estava convençuda que les condicions precàries de la vida que duia eren el preu que havia de pagar a canvi de la independència, però creia que el futur se li acabaria obrint.

Va ficar el regal per a Colette a la bossa i va sospirar. No n'hi havia

prou d'haver d'anar-se'n a Beirut al cap de deu dies, a sobre havia de suportar un àpat dominical a casa de Geneviève i Jean (que a vegades encara anomenaven Bouboule, perquè sempre havia estat una mica gruixut). Normalment, Hélène es negava a assistir-hi, però aquesta vegada havia acceptat. Fins i tot Bouboule s'havia mostrat sorprès. «Ah, vindràs?»

De tant en tant sí que passava a veure la seva «fillola» (a Geneviève li encantava aquesta paraula). Però aquell diumenge no hi aniria per veure Colette, sinó perquè no havia trobat un moment millor per parlar amb François.

Aquell abscess s'havia de rebotar, començava a ser urgent.

Dilluns ja seria massa tard.

De manera que sí, diumenge, perfecte, vindré, li havia dit a Bouboule, i com més s'acostava el dia, més feina tenia a buscar les paraules adequades.

Hélène va tancar els ulls.

Déu meu, com ho explicaria, això? Feia tres setmanes que preparava les frases, disposava d'un estoc impressionant de paraules, moltes de les quals al límit de l'insult, ja que ni li passava pel cap que François fos capaç de mantenir la calma, ja es veia que allò acabaria molt malament.

El seu germà era molt bo, en la seva feina. Al *Journal* sempre era ell el que trobava els titulars més impactants, era a ell, a qui anaven a consultar d'amagat quan buscaven un punt de vista per a un article. Però feia molt de temps que es moria d'impaciència. No havia entrat en aquella professió per passar-se tot l'any gargotejant informes d'homicidis domèstics, d'assassinats amb sang i fetge o de robatoris a joieries. Ell somiava escriure grans reportatges, investigacions sobre temàtiques socials... Però Denissov no tenia cap intenció de fer canvis en un equip que funcionava la mar de bé, i es feia el sord.

I ara resultava que Hélène... Li venien basques només de pensar en tot allò, en aquell encadenament tan poc afortunat! Era allò, el que li hauria d'explicar a François. Però el seu germà se l'escoltaria?